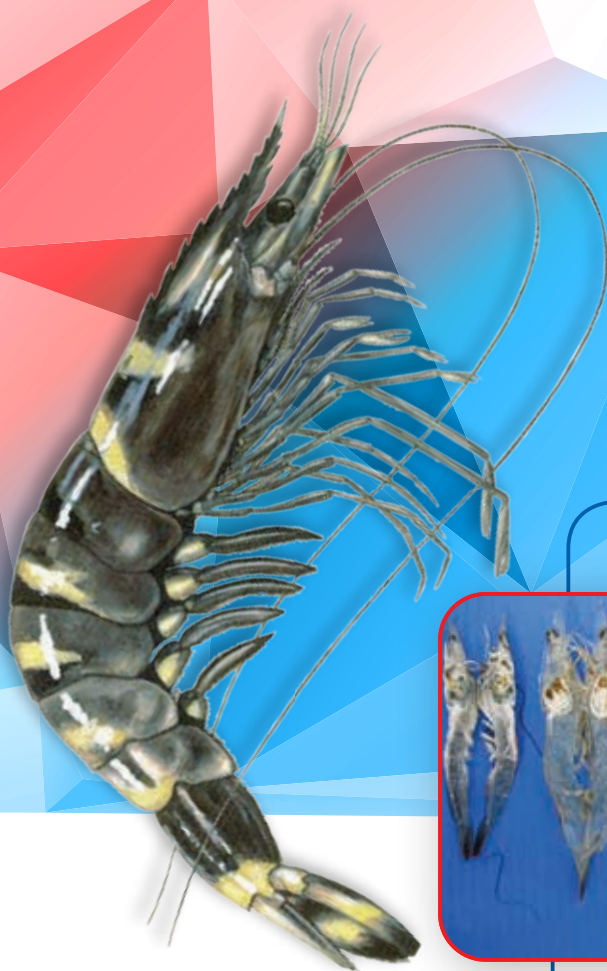

BỆNH CHẬM LỚN ĐỘ VI BÀO TỬ TRÙNG TRÊN TÔM

BỆNH CHẬM LỚN DO VI BÀO TỬ TRÙNG TRÊN TÔM

Biên soạn: **TS. Nguyễn Như Pho**

I. MẦM BỆNH

- Do vi bào tử trùng *Enterocytozoon Hepatopenaei* (EHP) (thuộc nhóm ký sinh trùng).
- Vi bào tử trùng thường được tìm thấy trong nguồn nước ao nuôi, xâm nhập vào gan tụy của tôm.
- Khi tôm bị stress do môi trường ao nuôi xấu hoặc thời tiết biến động nhiều, vi bào tử trùng sẽ tấn công gan tụy làm tôm mắc bệnh chậm lớn. Sau đó bệnh lây truyền dần sang các tôm khác trong ao khiến cả ao tôm đều mắc bệnh.

II. CÁCH TRUYỀN LÂY

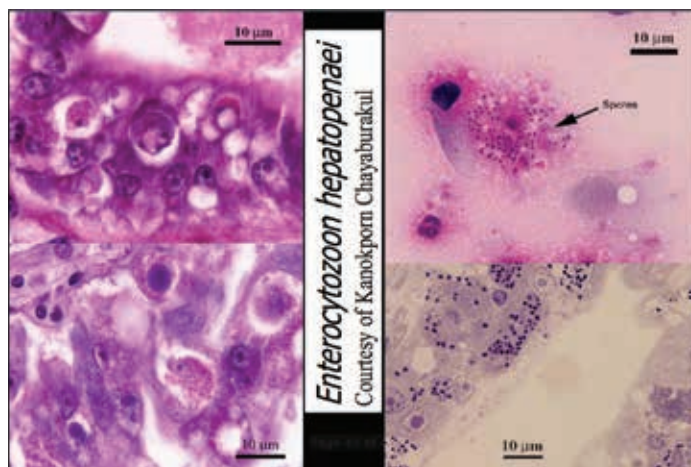
- Lây từ tôm bố mẹ ở trại giống: Tôm bố mẹ nhiễm bệnh do ăn thức ăn (giun nhiều tơ, hào, nghêu...) chứa ký sinh trùng EHP. Từ đó lây qua tôm giống (Post).
- Mầm bệnh có trong ao nuôi lây qua tôm sau khi thả nuôi:
  - + Do khâu chuẩn bị ao không kỹ.
  - + Vi bào tử trùng đề kháng rất mạnh với thuốc khử trùng thông thường. Chỉ bị diệt khi dùng Chlorin ở mức 100ppm.

III. TRIỆU CHỨNG

- Tôm sau thả nuôi 20 ngày trở lên rất chậm lớn. Sau khi tôm đạt trọng lượng 3 – 4 gram/con, tôm chậm lớn dần rồi có thể dừng lớn hẳn.
- Tôm nuôi 90 – 100 ngày tuổi vẫn có thể chỉ đạt cỡ 4 – 5 gram/con.

IV. CHUẨN ĐOÁN BỆNH

- Dựa vào triệu chứng tôm không lớn sau khi thả nuôi 20 ngày.
- Gửi mẫu đến phòng thí nghiệm kiểm tra:
  - + Dùng phương pháp nested PCR và phương pháp LAMP. Phương pháp này chính xác nhưng khá đắt tiền.
  - + Phương pháp nhuộm màu tiêu bản vi thể: Phương pháp này khó thực hiện do bào tử kích thước nhỏ hơn 1 micron, nên chỉ quan sát được rất ít mặc dù mẫu bị nhiễm với cường độ nặng, độ chính xác không cao.

Enterocytozoon hepatopenaei (EHP) có kích cỡ bào tử rất nhỏ, (1 micron), rất khó thấy dưới kính hiển vi.

Lưu ý: cần phân biệt bệnh chậm lớn do vi bào tử trùng với bệnh tôm bông.

Khác biệt với vi bào tử gây bệnh tôm bông

- Vi bào tử trùng gây bệnh tôm chậm lớn (EHP) khác với loài vi bào tử trùng gây bệnh tôm bông (cotton disease). Vi bào tử trùng gây bệnh tôm bông có ký chủ trung gian là cá gây triệu chứng hoại tử cơ vùng lưng của tôm.

Vi bào tử trùng gây bệnh tôm bông

V. KIỂM SOÁT BỆNH

1. Đối với trại tôm giống

- Tôm bố mẹ phải sạch bệnh (SPF) và không nhiễm EPH.
- Trước khi đưa vào cho sinh sản phải kiểm tra tôm bố mẹ (mẫu phân) bằng phương pháp nested PCR, nếu âm tính mới sử dụng.
- Không sử dụng động vật sống (ví dụ: giun nhiều tơ sống, nghêu, sò,...) để làm thức ăn cho tôm bố mẹ.
- Nếu sử dụng động vật sống làm thức ăn cho tôm:
  - + Nên đông lạnh sâu trước khi cho tôm ăn.
  - + Sau khi đông lạnh phải sấy ở nhiệt độ 70°C trong 10 phút để diệt các loại virus (đông lạnh sâu không thể diệt virus).
  - + Hoặc sau khi đông lạnh, chiếu xạ tia gamma để diệt mầm bệnh.

2. Trường hợp trại tôm giống đã nhiễm EHP

- Tất cả tôm phải được loại bỏ từ các trại sản xuất giống.
- Tất cả các thiết bị, vật dụng (các bộ lọc nước, bể chứa nước, ống nước, dây sục khí,.. trong trại phải được tiệt trùng bằng dung dịch sút 2,5% (NaOH 25 g/L nước ngọt). Trong 3 giờ, sau đó rửa sạch lại.
- Sau khi tiệt trùng toàn bộ trang trại phải được phơi nắng hoặc làm khô trong 7 ngày.
- Sau đó, toàn bộ nền (sàn) trang trại được rửa lại bằng dung dịch chlorine 200 ppm.

3. Đối với người nuôi tôm

- Xét nghiệm PCR tôm Post đối với các bệnh: EMS, Đốm trắng, EHP...
- Chuẩn bị ao nuôi thật kỹ sau vụ nuôi, đặc biệt khi vụ trước đã xuất hiện EHP.
- Do bào tử của EHP có vỏ dày, Chlorine với hàm lượng cao cũng không diệt được bào tử EHP do đó nên xử lý ao bằng vôi sống trong quá trình cải tạo ao trước khi thả giống.

VI. DÙNG VÔI ĐỂ DIỆT BÀO TỬ EHP

- Dọn sạch bùn bã trong ao.
- Phơi ao cho khô (10 – 15 ngày).
- Cày xới sâu khoảng 10 – 12 cm.
- Bón vôi CaO khắp đáy ao, liều 6 tấn/ha.
- Sau đó, phơi ao thêm 1 tuần trước khi lấy nước.
- Sau khi dùng vôi CaO, pH đất sẽ tăng lên rất cao (có khi > 12), sau vài ngày pH sẽ trở lại bình thường khi nó hấp thụ CO₂ và trở thành dạng CaCO₃.
- Định kỳ dùng chế phẩm sinh học **NB-25** hoặc **ZEORAC** để cải tạo ao nuôi tốt.

VII. BIỆN PHÁP XỬ LÝ KHI BỆNH XẢY RA

- Diệt sạch tôm bệnh.
- Xử lý nước ao bằng vôi sống CaO.
- Tháo nước và chuẩn bị lại ao nuôi từ đầu.

MEN VI SINH CAO CẤP
XỬ LÝ AO Ô NHIÊM

MEN VI SINH
XỬ LÝ ĐÁY AO

CÔNG TY LIÊN DOANH TNHH ANOVA

Số 36 Đại Lộ Độc Lập, Khu công nghiệp Việt Nam - Singapore,
Thị xã Thuận An, Tỉnh Bình Dương, Việt Nam

Điện thoại: (0650) 3.782.770 - Fax: (0650) 3.782.700

E.mail: info@anova.com.vn - Website : <http://www.anova.com.vn>